

EURÓPAI ADATVÉDELMI BIZTOS

Az európai adatvédelmi biztos véleményének összefoglalója a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvére irányuló tárgyalásokon való részvételtől

(A vélemény teljes szövege angol, francia és német nyelven megtalálható az európai adatvédelmi biztos honlapján: www.edps.europa.eu)

(2019/C 186/05)

Az Európai Bizottság 2019. február 5-én a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvére irányuló tárgyalásokon az Unió nevében való részvétel Bizottság számára történő engedélyezéséről szóló tanácsi határozatra vonatkozó ajánlást bocsátott ki. Az ajánlás melléklete tartalmazza a jegyzőkönyv tárgyalására vonatkozóan ajánlott tanácsi irányelveket. E jegyzőkönyv célja az együttműködés hagyományos csatornájának javítása, valamint a bűnüldöző hatóságok és a szolgáltatók közötti határokon átnyúló közvetlen együttműködésre és az adatokhoz való határokon átnyúló, a bűnüldöző hatóságok általi közvetlen hozzáférésre vonatkozó rendelkezések bevezetése.

Az európai adatvédelmi biztos üdvözlí és aktívan támogatja az Európai Bizottság arra irányuló ajánlását, hogy felhatalmazást kapjon arra, hogy az Európai Unió nevében tárgyalásokat folytasson a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezmény második kiegészítő jegyzőkönyvéről. Az európai adatvédelmi biztos már régóta érvel amellett, hogy az EU-nak olyan fenntartható megállapodásokra van szüksége a személyes adatok harmadik országokkal való bűnüldözési célú megosztásához, amelyek teljes mértékben összeegyeztethetők az Unió alapszerződéseivel és az Alapjogi Chartával. A bűnüldöző hatóságok a belföldi ügyek kivizsgálása során is egyre többször találják magukat „határokon átnyúló helyzetekben”, mert az információt elektronikusan egy harmadik országban tárolják. A kérelmek növekvő mennyisége és a digitális információk volatilitása nagy terhet ró az együttműködés meglévő modelljeire, például a kölcsönös jogsegély-megállapodások rendszerére. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy a hatóságok versenyre futnak az idővel, hogy adatokat szerezzenek nyomozásaikhoz, és támogatja az új együttműködési modellek kidolgozására irányuló erőfeszítéseket, többek között a harmadik országokkal folytatott együttműködés keretében.

E vélemény célja, hogy mivel a Tanácsnak még e kényes feladat megkezdése előtt el kell fogadnia irányelveit, konstruktív és objektív tanácsokat adjon az uniós intézményeknek, számos nyitott továbblépési iránnyal. Az európai adatvédelmi biztos hangsúlyozza, hogy biztosítani kell az alapvető jogok, köztük a magánélet és a személyes adatok védelmének teljeskörű tiszteletben tartását. Habár az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy nem lehetséges egy harmadik állammal kötött megállapodásban egy az egyben reprodukálni az uniós jog terminológiáját és fogalmi rendszerét, az egyének számára nyújtott biztosítékoknak egyértelműnek és hatékonyaknak kell lenniük annak érdekében, hogy teljes mértékben meg tudjanak felelni az EU elsődleges jogának. Az elmúlt évek során az Európai Unió Bírósága megerősítette az adatvédelmi alapelveket, egyebek mellett a tisztességes eljárást, az adatok pontosságát és szükségességét, a független felügyeletet és az egyének egyéni jogait. Ezen elvek ugyanolyan jelentőséggel bírnak a közjogi szervek, mint a magánvállalkozások számára, és a bűnügyi nyomozásokhoz szükséges adatok érzékenysége még fontosabbá teszi azokat.

A már előirányzott számos biztosíték üdvözlendő, de azokat meg kell erősíteni. Az európai adatvédelmi biztos három alapvető javítást azonosított be, amelyeket javasol figyelembe venni a tárgyalási irányelvekben a Chartának és az EUMSZ 16. cikkének való megfelelés biztosítása érdekében:

- a tervezett jegyzőkönyv kötelező jellegének biztosítása,
- részletes biztosítékok – többek között a célhoz kötöttség elvének – beillesztése a különböző lehetséges aláírók miatt, amelyek közül nem mindegyik részes fél a 108. egyezményben vagy kötött az EU és az Egyesült Államok közötti adatvédelmi keretmegállapodással egyenértékű megállapodást,
- az adatokhoz való közvetlen hozzáférésre vonatkozó rendelkezések ellenzése.

Emellett a vélemény további ajánlásokat fogalmaz meg a tárgyalási irányelvek javítására és tisztázására vonatkozóan. Az európai adatvédelmi biztos továbbra is az intézmények rendelkezésére áll, hogy a tárgyalások során és a jegyzőkönyv véglegesítése előtt további tanácsokat adjon.

1. BEVEZETÉS ÉS HÁTTÉR

1. 2018. április 17-én a Bizottság két jogalkotási javaslatot terjesztett elő: a büntetőügybeli elektronikus bizonyítékokra vonatkozó, közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatokról szóló rendeletre irányuló javaslatot ⁽¹⁾ (a továbbiakban: az elektronikus bizonyítékokra vonatkozó javaslat), valamint a jogi képviselőknek a büntetőeljárásban bizonyítékok összegyűjtése céljából történő kinevezéséről szóló harmonizált szabályok meghatározásáról szóló irányelvre irányuló javaslatot ⁽²⁾. Miközben az Európai Parlamentben folyik a munka, az Európai Unió Tanácsa (a Tanács) általános megközelítést fogadott el e két javaslattal kapcsolatban ⁽³⁾.
2. 2019. február 5-én a Bizottság két ajánlást fogadott el tanácsi határozatokra vonatkozóan: az Európai Unió (EU) és az Amerikai Egyesült Államok (USA) közötti, a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről szóló nemzetközi megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásra irányuló ajánlást ⁽⁴⁾ és a Bizottságnak az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményének (185. sz. CETS) második kiegészítő jegyzőkönyvére vonatkozó tárgyalásokon az EU nevében való részvételének engedélyezésére irányuló ajánlást (a továbbiakban: ajánlás) ⁽⁵⁾. Az első ajánlás az európai adatvédelmi biztos külön véleményének ⁽⁶⁾ tárgyát képezi. Az európai adatvédelmi biztos mindazonáltal úgy véli, hogy az Egyesült Államokkal és az Európa Tanácsban folytatott két tárgyalás szoros kapcsolatban áll egymással.
3. Az ajánlást az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 218. cikkében az EU és harmadik országok között létrejött megállapodások vonatkozásában megállapított eljárás alapján fogadták el. Ezen ajánlás révén a Bizottság felhatalmazást kér a Tanácstól arra, hogy jelölje ki az EU nevében az ajánláshoz mellékelt tárgyalási irányelvek mentén tárgyaló félként a számítástechnikai bűnözésről szóló budapesti egyezmény (185. sz. CETS) ⁽⁷⁾ második kiegészítő jegyzőkönyve tekintetében. Az ajánlás melléklete (a továbbiakban: melléklet) rendkívül fontos, mivel meghatározza a jegyzőkönyvről az EU nevében való tárgyalásra vonatkozóan a Bizottság számára ajánlott tanácsi irányelveket. A tárgyalások befejezését követően a megállapodás megkötése érdekében az Európai Parlamentnek egyet kell értenie a megtárgyalt megállapodás tartalmával, majd a Tanácsnak határozatot kell elfogadnia a megállapodás megkötéséről. Az európai adatvédelmi biztos elvárja, hogy az (EU) 2018/1725 rendelet 42. cikkének (1) bekezdésével összhangban kellő időben konzultáljanak vele a megállapodástervezet szövegéről.
4. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy az ajánlás elfogadását követően konzultált vele az Európai Bizottság az (EU) 2018/1725 rendelet 42. cikkének (1) bekezdésével összhangban. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli továbbá, hogy az ajánlás (8) preambulumbekzdése hivatkozik a jelen véleményre. Hangsúlyozni kívánja, hogy a jelen vélemény nem érinti az európai adatvédelmi biztos által a későbbiekben rendelkezésre álló további információk, a tárgyalások során a jegyzőkönyvtervezet rendelkezései és a harmadik országokban lezajló jogalkotási fejlemények alapján tett esetleges további észrevételeket.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

58. Az európai adatvédelmi biztos tisztában van azzal, hogy a bűnüldöző hatóságoknak gyorsan és hatékonyan kell biztosítaniuk és beszerezniük az elektronikus bizonyítékokat. Támogatja az elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférés biztosítására irányuló innovatív megközelítésmódok alkalmazását és az e területen fennálló kérdésekre adandó uniós válasz kialakítását. Egy uniós szinten megtárgyalandó második kiegészítő jegyzőkönyv jobban biztosítaná az uniós adatvédelmi keret által biztosított védelmi szint megőrzését és egy EU-szerte egységes védelmi szintet, mint a tagállamok által kétoldalúan kötött különböző megállapodások. Ezért e vélemény célja, hogy konstruktív és objektív tanácsokat adjon az uniós intézményeknek, miközben a Bizottság arra törekszik, hogy felhatalmazást kapjon a Tanácstól az említett jegyzőkönyvre irányuló tárgyalásokon való részvétellel.

⁽¹⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a büntetőügybeli elektronikus bizonyítékokra vonatkozó, közlésre és megőrzésre kötelező európai határozatokról, COM(2018) 225 final.

⁽²⁾ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a jogi képviselőknek a büntetőeljárásban bizonyítékok összegyűjtése céljából történő kinevezéséről szóló harmonizált szabályok meghatározásáról, COM(2018) 226 final.

⁽³⁾ A Tanács 2018. december 7-én fogadta el a javasolt rendelettel kapcsolatos általános megközelítését, amely a következő címen érhető el: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/12/07/regulation-on-cross-border-access-to-e-evidence-council-agrees-its-position/#>. A Tanács 2018. március 8-án fogadta el a javasolt irányelvvel kapcsolatos általános megközelítését, amely a következő címen érhető el: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/03/08/e-evidence-package-council-agrees-its-position-on-rules-to-appoint-legal-representatives-for-the-gathering-of-evidence/>.

⁽⁴⁾ Ajánlás – A Tanács határozata az Európai Unió és az Amerikai Egyesült Államok közötti, a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről szóló megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról, COM(2019) 70 final.

⁽⁵⁾ Ajánlás – A Tanács határozata az Európa Tanács számítástechnikai bűnözésről szóló egyezményének (185. sz. CETS) második kiegészítő jegyzőkönyvére vonatkozó tárgyalásokon való részvétel engedélyezéséről, COM(2019) 71 final.

⁽⁶⁾ Az európai adatvédelmi biztos 2/2019. sz. véleménye az elektronikus bizonyítékokhoz való határon átnyúló hozzáférésről szóló EU–USA megállapodásra vonatkozó tárgyalási meghatalmazásról.

⁽⁷⁾ A számítástechnikai bűnözés és az elektronikus bizonyítékok terén való megerősített nemzetközi együttműködésről szóló egyezmény, Budapest, 2001. november 23., 185. sz. CETS.

59. Az európai adatvédelmi biztos üdvözli, hogy a megbízatás célja annak biztosítása, hogy a jegyzőkönyv megfelelő adatvédelmi biztosítékokat tartalmazzon.
60. Az európai adatvédelmi biztos három jelentősebb ajánlást tesz a tervezett jegyzőkönyvre vonatkozóan annak érdekében, hogy biztosítható legyen a Chartának és az EUMSZ 16. cikkének való megfelelés. Az európai adatvédelmi biztos azt javasolja, hogy a tárgyalási irányelvek a következőkre irányuljanak:
- a tervezett jegyzőkönyv kötelező jellegének biztosítása,
  - részletes biztosítékok – többek között a célhoz kötöttség elvének – bevezetése a különböző lehetséges aláírók miatt, amelyek közül nem mindegyik részes fél a 108. egyezményben vagy kötött az EU és az Egyesült Államok közötti adatvédelmi keretmegállapodással egyenértékű megállapodást,
  - az adatokhoz való közvetlen hozzáférésre vonatkozó rendelkezések ellenzése.
61. Ezen általános ajánlásokon túl az európai adatvédelmi biztos jelen véleményben megfogalmazott ajánlásai és észrevételei az alábbi konkrét szempontokhoz kapcsolódnak:
- a tanácsi határozat jogalapja;
  - a harmadik országok illetékes hatóságai által történő adattovábbítás;
  - az érintettek jogai, különös tekintettel a tájékoztatáshoz és a hozzáféréshez való jogra;
  - független hatóság által végzett ellenőrzés;
  - bírósági jogorvoslat és közigazgatási jogorvoslatok;
  - a tervezett jegyzőkönyv hatálya alá tartozó bűncselekmények és a személyes adatok kategóriái;
  - a továbbított adatok megfelelő szintű biztonságának biztosítására szolgáló különleges biztosítékok;
  - a kiváltságokkal és mentességekkel védett adatokra vonatkozó különleges biztosítékok;
  - sürgősségi kölcsönös segítségnyújtás;
  - közvetlen együttműködés esetében a személyes adatok továbbítása, az adatok meghatározása és típusai, más hatóságok bevonása, annak lehetősége, hogy a szolgáltatók, amelyeknek elektronikus bizonyítékokra vonatkozó határozatot kézbesítettek, kifogást emelhessenek konkrét indokok alapján;
  - a jegyzőkönyv felfüggesztésének lehetősége rendelkezéseinek megszegése esetén és a jegyzőkönyv felülvizsgálatának lehetősége.
62. Végül az európai adatvédelmi biztos továbbra is a Bizottság, a Tanács és az Európai Parlament rendelkezésére áll, hogy tanácsokat adjon e folyamat további szakaszaiban. A jelen véleményben szereplő észrevételek nem érintik azokat az esetleges további észrevételeket, amelyeket az európai adatvédelmi biztos további kérdések felmerülése esetén tesz, és amelyekkel akkor lehet foglalkozni, amikor további információk állnak rendelkezésre. Az európai adatvédelmi biztos elvárja, hogy annak véglegesítése előtt később konzultáljanak vele a jegyzőkönyvtervezet rendelkezéseiről.

Brüsszel, 2019. április 2.

Giovanni BUTTARELLI
Európai adatvédelmi biztos